

Bestuursrechtelijke handhaving bij recalls voedselveiligheid

Oswald Jansen – 2 maart 2023

Adjunct-professor AUWCL en strategisch-juridisch adviseur

Overzicht

- Introductie
- Overzicht van de relevante bestuursrechtelijke bevoegdheden
- Overzicht ontwikkelingen Europees bestuursrecht handhavings- en sanctiebevoegdheden gericht op ondernemingen/ rechtspersonen
- Naar een stroomlijningswet voor de NVWA?

Overzicht bestuursrechtelijke handhavingsbevoegdheden

- Verordening 178/2002 (artikel 14, 17 en 19) ALV/GFL (artikel 18, tweede lid, Warenwet: verhandelverbod; artikel 5.10 en 5.15 Wet Dieren bestuurlijke maatregel en meldplicht)
- Recall-verplichting van rechtswege (artikel 19 Verordening 178/2002), schriftelijke herinnering daaraan is besluit noch bestuurlijk rechtsoordeel (vaste rechtspraak) (“Dat eiseres eventueel een omzetgerelateerde boete opgelegd zou kunnen worden maakt dit niet anders” zie bijv. CbB 15-11-2022, ECLI:NL:CBB:2022:754)
- Verplichting lidstaten te handhaven, controleren en om sancties en maatregelen te treffen die doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn (unierechtelijke eis van *loyale handhaving*)
- Toezichtbevoegdheden: artikel 25 Warenwet; 8.1 Wet Dieren en titel 5.2 Awb (artikel 25a Warenwet en Warenwetregeling aanwijzing en werkwijze toezichthouders COKZ (COKZ: Controle Orgaan KwaliteitsZaken)
- Sanctiebevoegdheden:
 - Last onder bestuursdwang (artikelen 32 Warenwet, 8.5 Wet Dieren; 5:20, derde lid, Awb)
 - Last onder dwangsom (artikel 32 Warenwet, 8.5 Wet Dieren en 5:20, derde lid, Awb jo. 5:32 Awb)
 - Bestuurlijke boete (artikel 32a Warenwet en artikel 8.6 Wet Dieren)
 - Tijdelijk handelsverbod (artikel 32k Warenwet) en inbeslagneming (32l Warenwet)

Besluiten en juridische procedures 2021 NVWA

6074 bestuurlijke boetes, 50 dwangsommen, 556 overige maatregelen

Boetemaxima

Warenwet

zesde categorie: € 900.000 (met afwijkende beperking bevoegdheid bestuurlijke boete op te leggen in verhouding tot WED)

Wet Dieren

vijfde categorie: € 90.000 (sinds 1-1-2022)(natuurlijke persoon)
zesde categorie: € 900.000, of 10% jaaromzet (rechtspersoon (of een vennootschap(?): oeps, sluit niet aan op overtrederschap onderneming, en is niet aan Awb aangepast)

Systeem Boetetarieven I

Warenwetbesluit bestuurlijke boete

- + omzetgerelateerd boetetarief (percentage binnen het wettelijke maximum: 1% bij opzet en 0,5% bij grove schuld) en omvanggerelateerd omzetgerelateerd toetetarief (percentage binnen wettelijk maximum en gerelateerd aan omzet van 10 mln of meer)
- + omvanggerelateerd boetetarief (aantal werknemers <50<)
- + boeteverhogende omstandigheden, zoals recidive binnen twee jaar

Systeem Boetetarieven II

Besluit handhaving en overige zaken Wet Dieren (boetetarief in bijlage
Regeling handhaving en overige zaken Wet dieren):

+ 5 boetecategorieën (€ 500; € 1500; € 2500, € 5000, € 10.000 of
10% jaaromzet)

+ Boeteverhogende/-verlagende omstandigheden:

naar ernst: halvering of verdubbeld;

particulier: halvering;

recidive: binnen vijf jaar => hoogte boete optelsom van oude boete en
tarief nieuwe boete

Enkele ontwikkelingen EU-regelgeving handhaving

+ Beginsel van loyale samenwerking/handhaving wordt steeds strenger en meer gedetailleerd (rechtspraak en wetgeving):

+ Voorschriften over de toezicht- en controlebevoegdheden die nationale toezichthouders dienen te hebben, en over inhoud en frequentie van deze controles (in opkomst: de pseudokoop en- dienstverlening (bijv. verordening 2017/2394)

+ Voorschriften over de sanctiebevoegdheden die bestuursorganen dienen te hebben, waaronder een steeds grotere variëteit aan maatregelen en sancties toegesneden op rechtspersonen (in opkomst: de forse omzetgerelateerde boetes (AVG, financieel bestuursrecht, mededinging)

Naar een stroomlijningswet voor de NVWA?

+ voorbeeld: stroomlijningswet ACM

+ Warenwet en Wet Dieren laten al grote verschillen zien
(recidive; natuurlijke persoon/ rechtspersoon; omzetgerelateerd maximum/ -tarief, en meer...)

+ VWA heeft met meer ministeries te maken (meer dan twee wetgevingsfamilies)

+ afstemming op sanctiestelsels in andere delen van het economisch-financieel bestuursrecht (EU en NL)

+ meer bestuursrechtelijke rechtsbescherming aan de voorkant (wettelijk regelen bestuurlijk rechtsoordeel of declaratoir bestuursrechter?)

Hartelijk dank voor uw aandacht!

oswald.jansen@resolucion.nl

